

dr hab. Jakub Niedoborek

Dyscyplina artystyczna sztuki muzyczne

Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie

**RECENZJA W POSTĘPOWANIU O NADANIE STOPNIA DOKTORA
W DISCYPLINIE ARTYSTYCZNEJ SZTUKI MUZYCZNE
MAGISTROWI INŻYNIEROWI MICHAŁOWI CZACHOWSKIEMU**

Zleceniodawca:

Akademia Muzyczna im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie reprezentowana przez Przewodniczącą Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne dr hab. Monikę Gardoń-Preinl, prof. AMKP.

Dotyczy:

Uchwały nr 69/2025 Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie z dnia 27 października 2025 r. w sprawie wyznaczenia recenzenta w postępowaniu w sprawie nadania stopnia doktora mgr. inż. Michałowi Czachowskiemu w dziedzinie sztuki, w dyscyplinie artystycznej: sztuki muzyczne.

Wraz z pismem od Przewodniczącej Rady do Spraw Dyscypliny – Sztuki Muzyczne Akademii Muzycznej im. Krzysztofa Pendereckiego w Krakowie otrzymałem dokumentację niezbędną do przeprowadzenia postępowania o nadanie stopnia doktora oraz rozprawę doktorską mgr. inż. Michała Czachowskiego w języku polskim i angielskim.

Promotorem w przewodzie doktorskim mgr. inż. Michała Czachowskiego jest Prof. dr hab. Maria Pomianowska.

Podstawowe informacje o kandydacie:

Michał Czachowski to gitarzysta flamenco, kompozytor, producent muzyczny, realizator dźwięku i publicysta. Urodził się w 1974 roku w Gliwicach, w rodzinie zafascynowanej kulturą flamenco. Wychowany w muzycznym domu, już jako dwunastolatek rozpoczął naukę gry na gitarze. Po klasycznym wstępie do świata muzyki, szybko odnalazł swoją drogę w flamenco, kształcąc się pod okiem mistrzów takich jak Rafael Cortés, Salva del Real i Gerardo Núñez – zarówno w Polsce, jak i w Hiszpanii. W 1992 roku założył swoją pierwszą grupę flamenco, która z czasem rozrosła się z duetu do siedmioosobowego zespołu. Jako solista i lider formacji koncertował w 36 krajach świata i zdobył liczne nagrody w międzynarodowych konkursach muzycznych. Od wielu lat dzieli się swoją pasją jako nauczyciel gry na gitarze flamenco i autor artykułów publikowanych w prasie polskiej oraz anglojęzycznej. W 1998 roku, po koncercie we Włoszech, został zaproszony do Indii, gdzie uczył gry na gitarze flamenco w Akademii Muzyki i Sztuk Pięknych w Nagpur. Tam też rozpoczął naukę muzyki indyjskiej, pobierając lekcje gry na sitarze u Avaneendry Sheolikara. Od 2004 roku wielokrotnie wyróżniany przez magazyn Gitara i Bas jako najlepszy gitarzysta flamenco w Polsce. Jego debiutancki album zdobył prestiżowe nagrody: Wirtualne Gęśle i Folkowy Fonogram Roku, a także nominację do Fryderyka w 2006 roku. Wydany rok później w USA, album dotarł do

2 miejsca wśród najlepszych płyt world music. Druga płyta artysty, Acatao, została uznana przez Europejską Unię Radiową za jeden z najlepszych albumów World Music 2016 roku. Także otrzymała drugą nagrodę Folkowy Fonogram Roku przyznaną przez Polskie Radio. Michał jest założycielem dwóch unikalnych projektów muzycznych: zespołu Viva Flamenco oraz międzynarodowego przedsięwzięcia Indialucia, łączącego tradycje muzyki indyjskiej i flamenco. Oba zespoły współpracowały z telewizjami, rozgłościami radiowymi oraz tworzyły muzykę do filmów i spektakli teatralnych. Michał prowadził warsztaty i wykłady w wielu krajach, m.in. we Włoszech, USA, Indiach, Serbii, Mołdawii i Czechach. W 2019 roku został uhonorowany statuetką Golden Europea – europejską nagrodą przyznaną przez Europejską Unię Sztuki za wybitną działalność artystyczną i kulturalną. W latach 2021–2025 był autorem i prowadzącym audycję radiową My Spanish Heart na antenie RadioJazz FM, poświęconą flamenco i muzyce świata.

Działalność artystyczna:

Michał Czachowski jest artystą niezwykle aktywnym, prowadzącym od wielu lat bogatą i różnorodną działalność muzyczną. Jego umiejętności i dzieła nagrodzone zostały wieloma nagrodami. Wśród nich są:

- 2025 - LIBRE Sustainable Development Honorary
- 2024 - Tyski Ambasador Kultury
- 2019 - Golden Europea - nagroda - złota statuetka za artystyczną i kulturalną aktywność przyznana przez European Union of Arts
- 2019 - II nagroda - Time Portal Festival w Pradze
- 2015 - II nagroda - "Folkowy Fonogram Roku 2014"
- 2015 - II nagroda - "Wirtualne Gęśle" – Najlepszy Album Folkowy roku 2014
- 2007 – nominacja do nagrody Fryderyk 2006 za album Indialucia
- 2006 - I nagroda - "Wirtualne Gęśle" – Najlepszy Album Folkowy roku 2005
- 2006 - II nagroda - "Folkowy Fonogram Roku 2005"
- 2005 - Najlepszy Gitarzysta Flamenco w plebiscycie "Gitara i Bas"
- 2004 - Najlepszy Gitarzysta Flamenco w plebiscycie "Gitara i Bas"
- 2002 - III nagroda - "Ethnosfera" w Skierniewicach
- 1999 - Stypendium w "Academy of Music and Fine Arts" w Indiach
- 1999 - I nagroda im. M. Baczko i P. Zakrzewskiego otrzymana od "Fundacji dla Polski"
- 1998 - I nagroda Ministra Kultury i Sztuki - "Folkowa Majówka" w Radomiu
- 1997 - I nagroda Radia Katowice w konkursie "Chcę być Gwiazdą"
- 1997 - II nagroda - "Folkowa Majówka" w Radomiu
- 1996 - Nagroda Rektora Lubelskiego Uniwersytetu im. Marii Curie - Skłodowskiej
- 1996 - II nagroda - "Mikołajki Folkowe" w Lublinie
- 1996 - II nagroda - "Folkowa Majówka" w Radomiu
- 1995 - III nagroda - "Festiwal Muzyki Prawdziwej" w Tarnowskich Górach

Podczas swojego życia koncertowego odwiedził wiele krajów. Wśród nich znalazły się: Austria, Andora, Niemcy, Wielka Brytania, Francja, Holandia, Belgia, Luksemburg, Włochy, Indie, Węgry, Czechy, Słowacja, Białoruś, Ukraina, Rumunia, Szwecja, Meksyk, Panama, Kostaryka, Kolumbia, Serbia, Hiszpania, Oman, Finlandia, Singapur, Turcja, USA, Kanada, Rosja, Nigeria, Tajlandia, Mołdawia, Malta.

Michał Czachowski brał udział w wielu festiwalach muzycznych. Najważniejsze z nich to: Festival of Inner Peace (USA), Ollin Kan (Meksyk), Singapore Sun Festival (Singapur), "Bristol Harbour Festival" (Wielka Brytania), Outside the Box (USA), Lakshminarayana Global Music Festival (Indie), M.A.D. Festival (India), Jodhpur Flamenco & Gypsy Festival (Indie), Helsinki Festival (Finlandia), Międzynarodowy Festiwal Gitarowy w Mińsku (Białoruś), Trigon Jazz Festival (Mołdawia), Euro Med Festival (Węgry), Veranos de la Villa (Hiszpania), Abyazov Festival (Rosja), Festiwal Flamenco w Bratysławie (Słowacja), Festiwal Flamenco w Pradze (Czechy), "International Guitar Festival" w Brnie (Czechy), Time Portal Festival (Czechy), "Ferrara Buskers Festival" (Włochy), Earth Garden Festival (Malta), Alpi Sonanti (Włochy), Oropesa Summer Festival (Hiszpania), 9 JAZ Festiwal Muzyki Improwizowanej w Katowicach, Festiwal Muzyki Śródziemnomorskiej w Katowicach, Szalone Dni Muzyki w Warszawie, "Śląska Jesień Gitarowa" w Tychach, Fe-

stiwal Gitarowy "Gitariada" w Przemyślu, Nieustający Festiwal Gitarowy w Lublinie, Międzynarodowy Festiwal Gitarowy w Żorach, Wrocławski Festiwal Gitarowy we Wrocławiu, Festiwal Gitary w Trzebiatowie, Festiwal Gitarowy "Gryfy i Riffy" w Koszalinie, Festiwal Kultury Cygańskiej w Gorzowie, Poznań Jazz Fair, Festiwal Chopinowski w Dusznikach Zdroju, Festiwal Gitarowy w Krynicy, Festiwal Gitarowy w Kłodzku, Ethno Port w Poznaniu, Wędrowny Festiwal Filharmonii Łódzkiej – "Kolory Polski", "Skrzyżowanie Kultur" w Warszawie, "Gitara w Prochowni" w Warszawie, Międzynarodowy Festiwal Perkusyjny w Krakowie, Nuevo Mundo Festival w Krakowie.

Wśród prestiżowych sal, w których występował Doktorant znalazły się między innymi:

Lincoln Center (Nowy Jork), Skirball Center for the Performing Arts (Nowy Jork), Mason Hall (Nowy Jork), Eisemann Centre Theatre (Dallas), Lisner Auditorium (Waszyngton DC), The Egg (Albany), Harris Theater (Chicago), Remembrance Hall (Londyn), Royal Albert Hall (Londyn), National Theatre (Londyn), Templo de Debod w Madrycie, Esplanade Theater (Singapur), AKG Hall w Trivandrum (Indie), Kamaraj Auditorium w Madras (Indie), Music Academy of Madras (India), Stadium Hall w Brnie, Spilberk Castle w Brnie, Teatro di Vicenza (Włochy), Cemal Resit Rey (Istambul), Theater des Lachens we Frankfurcie, Zeche Carl w Essen, Vanha w Helsinkach, Sala Koncertowa Radia Rumuńskiego w Bukareszcie, Cavatina Hall w Bielsku-Białej, Sala Koncertowa Pałacu Kultury i Nauki, Teatr Polski we Wrocławiu, Teatr Polski w Warszawie, Sala Koncertowa Polskiego Radia im. W. Lutosławskiego, Teatr Śląski w Katowicach, Teatr Rozrywki w Chorzowie, Teatr Mały w Tychach, Filharmonia Opolska, Filharmonia Szczecińska, Filharmonia Pomorska, Filharmonia Białostocka, Filharmonia Lubelska, Filharmonia Łódzka, Filharmonia Wrocławska, Dom Muzyki i Tańca w Zabrze, Cavatina Hall w Bielsku Białej.

Artystami, z którymi współpracował Michał Czachowski byli: Trilok Gurtu, Carles Benavent, Blas Cordoba, Jorge Pardo, Pepe Habichuela, Paquito Gonzalez, Macarena de la Torre, Eduardo el Clavijo, Teo Barea Muñoz, Carlos Troya, Ricardo Espinosa, Rafael Cortés, Gerardo Nuñez, Rafael Cuen Garibi, Pierluca Pineroli, Domingo Patricio, David Huertas, Nono Garcia, Tito Alcedo, L. Subramaniam, Kavita Krishnamurti, Upalayam K. Shivaraman, Varijashree Venugopal, Mysore Nagaraj, Purbayan Chatterjee, Pravin Godhkindi, Mahesh Kale, Stephen Devassy, Ojas Adhiya, Keith Peters, Pratap Pawar, Avaneendra Sheolika, Sandesh Popatkar, Prasad Khaparde, Giridhar Udupa, Vimala Rowe, Leszek Możdżer, Ernie Watts, Vishwa Mohan Bhatt, Mukesh Sharma, Emam, Marek Bałata, Paweł Kukiz, Blue Cafe, Maria Pomianowska, Tuomas Kantellinen, Tercet Egzotyyczny, Orkiestra Kameralna Aukso, Kapela ze Wsi Warszawa, Mike Dawes, Lulo Reinhardt, Andre Krengel, Dibyarka Chatterjee, Orkiestra Kameralna Aukso, Orkiestra La Primavera (Rosja), Kaiser Walzer Orchestra (Austria), The Divine Symphony Orchestra (Włochy), Finnish National Opera Orchestra (Finlandia)

Swoje dokonania muzyczne Michał Czachowski utrwalił na wielu płytach CD. Wśród jego autorskich płyt znalazły się albumy:

Michał Czachowski "Indialucia" CD, CM Records 2005 (Polska).

"Indialucia" CD, Rasa Music 2007 (USA)

Michał Czachowski "Nandi" single, CM Records 2014 (Polska)

Michał Czachowski "Acatao" CD, CM Records 2014 (Polska)

Indialucia "Agueda" single, CM Records 2024

Indialucia "Manete" single, CM Records 2025

Kandydat brał ponadto gościnnie udział w nagraniu ponad 30 innych płyt.

W latach 1998-2025 napisał przeszło 200 publikacji poświęconych muzyce w czasopiśmie takich jak: „Flamenco International Magazine” (UK), „Świat Gitary” (Polska), „Top Guitar” (Polska), a także „Jazz Forum” (Polska).

Przyglądając się licznym dokonaniom artystycznym Michała Czachowskiego zauważam, iż jest on osobą niezwykle aktywną, kreatywną i utalentowaną. Od wielu lat z pasją i zaangażowaniem propaguje muzykę indyjską i flamenco, przybliżając przeciętnemu słuchaczowi wiedzę na temat tych nietatwych w percepcji gatunków muzycznych zarówno w Polsce jak i na świecie. Działalność ta stanowi istotny wkład w rozwój dziedziny artystycznej jaką jest muzyka i świadczy o umiejętności prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej przez Kandydata.

OCENA PRACY DOKTORSKIEJ

Rozprawa doktorska mgr. inż. Michała Czachowskiego pt. *Zastosowanie technik muzyki karnatyckiej we współczesnej muzyce flamenco. Nowe wartości brzmieniowo – wyrazowe* składa się z dzieła artystycznego utwalonego na nośniku CD oraz opisu rozprawy doktorskiej, stanowiących łącznie pracę pod wspomnianym tytułem. W mojej ocenie układ rozprawy doktorskiej – dzieło artystyczne, jak i jego opis – stanowią logiczną całość, wzajemnie się uzupełniając. Głównym celem rozprawy było zbadanie, w jaki sposób dwa odległe kulturowo systemy muzyczne – andaluzyjskie flamenco oraz muzyka klasyczna Indii (zarówno karnatycka, jak i hindustańska) – mogą zostać twórczo połączone w spójną, estetycznie przekonującą całość. Autor, jako doświadczony gitarzysta flamenco oraz lider zespołu Indialucia, oparł analizę na własnych doświadczeniach wykonawczych i kompozytorskich, ze szczególnym uwzględnieniem praktyk związanych z rytmem, harmonią, strukturą formalną oraz improwizacją.

Ocena dzieła artystycznego:

Dzieło artystyczne stanowi prezentacja rozprawy doktorskiej w formie studyjnego nagrania audio zapisanego na płycie CD. Płyta zawiera następujące utwory:

1. *Manete* (rumba) muzyka: M. Czachowski 4:26
2. *Hecho con Amor* (alegrías) muzyka: M. Czachowski 6:44
3. *Duana* (zapateado) muzyka: S. Devassy 4:34
4. *Jind Mahi* muzyka i słowa: tradycyjne, M. Czachowski, A. Martorell 4:03
5. *Al-Yanoush* (bulería) muzyka: M. Czachowski 5:01
6. *Panchaka* muzyka: M. Czachowski, R. Kulur, P. Kiran 5:37
7. *Agueda* (soleá por bulería) muzyka: M. Czachowski 5:02
8. *Conacoleando* (tani avartanam) muzyka: M. Czachowski, G. Udupa 3:59
9. *Senderos de Paz* (tangos) muzyka: M. Czachowski, M. Sharma 4:16

Wykonawcy:

Michał Czachowski – gitary flamenco, cajón, palmas, instrumenty perkusyjne, konnakol; **Leo Vertunni** – sitar, konnakol; **Manish Madankar** – tabla; **Ojas Adhiya** – tabla; **Giridhar Udupa** – ghatam, konnakol, kanjira; **Isaac Peña** – cajón, konnakol, perkusja; **Pierluca Pineroli** – cajón; **Cepillo** – cajón, djembe, palmas; **Pramath Kiran** – cajón, kanjira; **Ravichandra Kulur** – bansuri; **Ambi Subramaniam** – skrzypce karnatyckie; **Carles Benavent** – gitara basowa bezprogowa; **Michał Barański** – kontrabas, gitara basowa; **Manel Fortià** – kontrabas; **Małgorzata Czachowska** – gitara basowa; **Ignacio Fernández** – gitara akustyczna; **Sandhya Rao** – konnakol, ghungroo; **Tomas Celis Sánchez** – bendir; **Anna Mendak** – zapateado, konnakol; **Manuel Márquez de Villamanrique** – śpiew flamenco, **Estrella de Manuela** – śpiew flamenco; **Rafael Cabrera**, **Anandita Basu**, **Agustín Carbonell el Bola** – chórki; **Kudrat Singh** – śpiew bhangra; **Piotr 'Anand' Malec** – dhol; **Mukesh Sharma** – sarod; **Dyananjay Dhumal** – tumbi; **Piotr Steczek**, **Marcin Sidor**, **Anna Zagajewska** – skrzypce, **Ewa Sidor** – altówka, **Paulina Grondys**, **Aleksandra Steczek** – wiolonczela.

Realizator dźwięku: Michał Czachowski, Pramath Kiran.

Miks i mastering: Michał Czachowski.

Nagrania zrealizowano w Indiach (Bangalore, Bombaj, Patiala), Hiszpanii (Sewilla, Granada, Barcelona, Teneryfa) i w Polsce (Kraków, Tychy, Katowice) w latach 2023 – 2025.

Analizując muzyczną aktywność człowieka zauważamy wiele ciekawych zależności. Jedną z nich obrazuje stwierdzenie „im bliżej równika tym więcej rytmu”, przy czym „więcej rytmu” oznacza większą jego złożoność, gęstość i funkcję użytkową. To kulturowe i muzyczne uogólnienie znajduje potwierdzenie w geografii muzyki, a także badaniach preferencji muzycznych. Badania te sugerują, że ciepły klimat i stała długość dnia sprzyjają muzyce o wysokiej intensywności, energii i pozytywnych emocjach. Nie powinno zatem dziwić, iż jedne z „najbogatszych rytmicznie” kultur

muzycznych powstały w Indiach i w południowej Hiszpanii. Zarówno klasyczna muzyka Indii jak i andaluzyjskie flamenco to istne rytmiczne „kopalnie złota”. Dla wykonawcy dostęp do ich „skarbów” jest jednak niesamowicie trudny. Swobodne operowanie rytmami w tych stylach wymaga wieloletnich studiów i tysięcy godzin praktyki. Opanowanie „meandrów” *compas* flamenco i indyjskiej *tali* w przypadku jednej osoby to zjawisko niezmiernie rzadkie wręcz niespotykane. Z tego też względu, jeżeli nawet natrafimy podczas jednego koncertu na oba te gatunki muzyki – np. projekt Qawwali Flamenco – słyszymy zazwyczaj efekt zestawienia. Hiszpańscy wykonawcy grają flamenco, a Indusi (w przypadku projektu Qawwali Flamenco praktykujący podobną tradycję muzyczną Pakistańczycy) muzykę indyjską. Jeśli już dochodzi do wspólnego muzykowania dotyczy to prostszych form, posiadających zwykle binarne metrum.

Wsluchając się w dzieło artystyczne zaprezentowane przez Michała Czachowskiego zauważamy coś zgoła odmiennego - wyjątkowego. Dzięki dogłębniemu poznaniu i opanowaniu zarówno flamenco jak i klasycznej muzyki indyjskiej, Doktorant dokonał swoistej syntezy tych stylów muzycznych umiejętnie przeplatając i spajając elementy obu kultur. Stworzył w ten sposób nową unikatową wartość muzyczną. Zauważamy to szczególnie w bardziej skomplikowanych rytmicznie formach, *alegrías* (*Hecho con Amor*), *bulerías* (*Al-Yanoush*), *soleá por bulería* (*Agueda*) czy ciekawym *Conacoleando*, w których pomysły zaczerpnięte z obu gatunków przenikają się swobodnie - naturalnie. Przeplatanie to występuje zarówno w warstwie rytmicznej jak i melodycznej, w utworach energicznych jak i lirycznych. W moim indywidualnym odczuciu szczególnie ciekawy jest pomysł wykorzystania indyjskiego systemu werbalizacji rytmu, *konnakol* do wzbogacenia brzmienia utworów flamenco.

Na podkreślenie zasługuje także fakt, że Michał Czachowski jest kompozytorem większości omawianych utworów. Doktorant odpowiada także za realizację dźwięku, mix i mastering nagrań. Płyta prezentuje bardzo wysokie walory artystyczne i nowatorski materiał. Jest dopracowana brzmieniowo. W warstwie wykonawczej brzmi imponująco. Doktorant swobodnie i z dużą dozą wirtuozerii posługuje się gitarą, prezentując zróżnicowaną paletę barw i możliwości wyrazowych instrumentu. Do realizacji płyty zaproszeni zostali wybitni artyści, tacy jak chociażby legenda muzyki flamenco Carles Benavent.

Podsumowując, stwierdzam, iż dzieło artystyczne mgr. inż. Michała Czachowskiego przyjmuję z uznaniem.

Ocena opisu rozprawy doktorskiej:

Opis rozprawy doktorskiej przedstawiony przez Kandydata zawiera 147 stron. Do wersji w języku polskim dołączona jest wersja w języku angielskim. Po niedługim wstępie następuje pięć rozdziałów o następującej treści:

Rozdział I

1. Filozofia muzyki flamenco oraz muzyki indyjskiej jako ekspresji emocjonalnej i duchowej
 - 1.1. Flamenco
 - 1.2. Muzyka Indyjska
 - 1.3. O roli emocji w ekspresji muzycznej flamenco i tradycji indyjskiej
2. Indiałucia – czyli muzyczna podróż z Indii do Andaluzji
 - 2.1. Wędrowniacy i kulturowe źródła Cyganów jako tło powstania flamenco
 - 2.2. Muzyka indyjska i flamenco – podobieństwa i różnice
3. Charakter muzyki flamenco i jej kontekst kulturowy
 - 3.1. Andaluzja – kraina flamenco
 - 3.2. Kulturowe i historyczne uwarunkowania powstania flamenco
 - 3.3. Baile flamenco
 - 3.4. Cante flamenco
4. Charakterystyka stylu gitary flamenco i jej historyczny rozwój
 - 4.1. Historia gitary flamenco
 - 4.2. Podział muzyki i środowiska muzycznego
 - 4.3. Budowa gitary i jej cechy brzmieniowe i wykonawcze

- 4.4. Technika gry
- 5. Flamenco – między ekspresją a formą
- 6. Estetyka pojęcia compás czyli rytm i jego absolutna dyscyplina w muzyce flamenco.
 - 6.1. Palo
 - 6.2. Compás
 - 6.3. Wykonywanie
 - 6.4. Rodzaje palos (form muzycznych)
- 7. Estetyczne, strukturalne i rytmiczne aspekty w muzycznej tradycji indyjskiej
 - 7.1. Raga
 - 7.2. Thaat
 - 7.3. Shruti
 - 7.4. Tala
 - 7.5. Theka
 - 7.6. Podstawowe rytmiczne struktury (theka) używane w muzyce hindustańskiej
 - 7.7. Improwizacja w muzyce indyjskiej
 - 7.8. Znaczenie duchowe i dialogiczne
- 8. Konnakol – rytmiczny język karnatyckiej muzyki
 - 8.1. Przykłady podstawowych sylab
 - 8.2. Pala
 - 8.3. Gati
 - 8.4. Jati
 - 8.5. Gati bhedom
 - 8.6. Tihai
 - 8.7. Chakradar
 - 8.8. Muktayam
 - 8.9. Korvai
 - 8.10. Korappu
 - 8.11. Zastosowania praktyczne techniki konnakolu

Rozdział II

- 1. Połączenie stylów muzycznych na podstawie projektu IndiaLucia - analiza koncepcji estetycznych
- 2. Przenikanie kultur w muzyce flamenco

Rozdział III

- 1. Opis wybranych instrumentów wykorzystanych do nagrania dzieła muzycznego
 - 1.1. Instrumenty melodyczne
 - 1.1.1. Gitara flamenco
 - 1.1.2. Sitar
 - 1.1.3. Skrzypce karnatyckie
 - 1.1.4. Sarod
 - 1.1.5. Bansuri
 - 1.1.6. Tumbi
 - 1.1.7. Tanpura
 - 1.2. Instrumenty perkusyjne
 - 1.2.1. Tabla
 - 1.2.2. Ghatam
 - 1.2.3. Konnakol
 - 1.2.4. Kanjira
 - 1.2.5. Cajón
 - 1.2.6. Palmas
 - 1.2.7. Zapateado
 - 1.2.8. Nudillos

Rozdział IV

Opis utworów składających się na dzieło artystyczne

Noty biograficzne najważniejszych artystów biorących udział w dziele artystycznym

Rozdział V

Podsumowanie

Podziękowania

Słowniczek obcojęzycznych pojęć w kolejności alfabetycznej

Aneks

Bibliografia

W opisie rozprawy Doktorant:

- we wstępie przybliży indyjski system werbalizacji rytmu *konnakol*; nakreśli koncepcję pracy; przedstawi metody badawcze, którymi będzie się posługiwał; opisyje strukturę pracy;
- w pierwszym rozdziale wprowadza w tematykę pracy; przedstawia jej cele, zakres oraz podstawowe założenia metodologiczne; omawia zagadnienia oraz konteksty historyczne najważniejszych elementów systemów muzycznych flamenco i muzyki indyjskiej, takich jak skale, rytmy (*tala* i *compás*), struktury formalne, techniki improwizacyjne oraz techniki wykonawcze;
- w drugim rozdziale opisuje koncepcje estetyczne i artystyczne związane z łączeniem odmiennych stylów muzycznych, ze szczególnym uwzględnieniem roli gitary flamenco oraz procesów transkulturacyjnych w kontekście World Music;
- w trzecim rozdziale opisuje wykorzystane instrumentarium, które stanowi o brzmieniu całego dzieła artystycznego;
- w czwartym rozdziale szczegółowo analizuje utwory z płyty „*Hecho con Amor*” ukazując konkretne rozwiązania kompozytorskie; omawia m.in. użycie *konnakolu*, klasycznych rag, polirytmii flamenco, dialogów sawal-jawab, a także systemów rytmiczno-matematycznych typowych dla muzyki indyjskiej, takich jak tihai, korappu czy muktayam, przedstawia także sposoby adaptacji tych elementów do języka flamenco; prezentuje noty biograficzne najważniejszych muzyków biorących udział w realizacji dzieła muzycznego;
- w piątym rozdziale podsumowuje pracę podejmując próbę klasyfikacji oceny zjawiska muzycznej fuzji nie jako przypadkowego połączenia stylistyk, lecz jako głęboko przemyślanego procesu kulturowego dialogu; pokazuje, w jaki sposób struktura rytmiczna, melodia i instrumentacja mogą służyć jako pomosty łączące pozornie odległe światy muzyczne, prowadząc do powstania nowej, spójnej estetyki wykonawczej; umieszcza podziękowania, słowniczek pojęć obcojęzycznych użytych w treści dysertacji i aneks, w którym przytoczona jest transkrypcja jednego z utworów opartych na *konnakolu*.
- w bibliografii zamieszcza wykazy: 29 pozycji książkowych, 9 artykułów, 6 prac naukowych, 2 wydawnictwa DVD, 1 źródło internetowe.

Odnosząc się do części opisowej rozprawy doktorskiej mgr. inż. Michała Czachowskiego, stwierdzam, iż jest ona bardzo ciekawa, rozbudowana i przygotowana z dużą starannością. Zgromadzona w niej unikalna wiedza może bez wątpienia stanowić pomoc w poznawaniu zagadnień związanych zarówno z muzyką indyjską, jak i flamenco. Dla mnie szczególnie interesująca jest tu część poświęcona muzyce Indii. W polskiej literaturze muzycznej brak jest materiałów poruszających to zagadnienie, szczególnie z pozycji praktyka wykonawcy. W moim odczuciu zastosowanie karnatyckiego systemu werbalizacji rytmu *konnakol* w pracy nad rozwijaniem poczucia rytmu to pomysł ciekawy, godny szerszej popularyzacji.

Opis rozprawy doktorskiej napisany jest językiem bogatym i zrozumiałym. Jego konstrukcja jest klarowna i logiczna. Przedstawione przez Doktoranta badania i przemyślenia dopełniają dzieło artystyczne w warstwie słownej świadcząc, iż dysponuje on zarówno dużą wiedzą muzyczną, jak i ogólną. Co szczególnie cenne, wiedza ta jest rezultatem wieloletniego doświadczenia scenicznego i pełnej pasji pracy nad zgłębianiem poruszanego w omawianej dysertacji tematu.

Opis pracy doktorskiej oceniam bardzo pozytywnie.

Konkluzja:

W moim przekonaniu rozprawa doktorska mgr. inż. Michała Czachowskiego pt. *Zastosowanie technik muzyki karnatyckiej we współczesnej muzyce flamenco. Nowe wartości brzmieniowo – wyrazowe* stanowi oryginalne rozwiązanie problemu naukowego, wnosząc zarazem wkład w rozwój dyscypliny artystycznej sztuki muzyczne.

Niniejszym stwierdzam, iż Doktorant wykazał się szeroką wiedzą teoretyczną i praktyczną, a także umiejętnościami do prowadzenia samodzielnej pracy artystycznej. W ten sposób Doktorant rozwiązał założone zagadnienie artystyczne i spełnił bez zastrzeżeń wymagania art. 187 ustawy z dnia 20 lipca 2018 roku ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U z 2024 r. poz 1571 z późn. zm.).

Rozprawę doktorską mgr. inż. Michała Czachowskiego oceniam bardzo dobrze i stawiam wniosek o przyjęcie jej w całości. Dostrzegając także wybitny charakter recenzowanej pracy wnoszę o jej wyróżnienie.

